

THE REFORM OF FINANCIAL SAFETY SYSTEM OF BANKS IN EUROPE REFORMA SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA FINANSOWEGO BANKÓW W EUROPIE

Tomasz Adamowicz

Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska
Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Adamowicz T. (2015), *The reform of financial safety system of banks in Europe/ Reforma systemu bezpieczeństwa finansowego banków w Europie*. Economic and Regional Studies, vol. 8, no. 4, pp. 56-72.

Summary: The purpose of this study is to introduce an outline of possible solutions aimed at a change of financial safety systems in European financial institutions caused by financial crisis that began at the end of the first decade of this century. The first section of the study presents the pre-crisis condition of supervisory institutions and prudential regulations in the European financial sector. The merits of work focuses on characteristics of new regulatory and legal solutions, which were implemented in the last 5 years in order to improve the safety of financial system on the common market etc. Documents posted on the European institutions' websites were the main sources used in this study. This work also includes literature on the subject which is still, due to the short time of functioning, not very numerous. Having taken new regulations and multiplicity of appointed institutions into account, the reform of safety system is doubtlessly a large undertaking. While some regulations have already begun to affect financial sector directly, the institutions' effectiveness should not be yet evaluated because of a short-term of their activity.

Keywords: Safety systems, financial safety, supervision institutions, financial crisis, the European Union

Introduction

This research paper concerns actual changes which are mainly consequences of latest financial crisis that are said to improve financial safety systems of banks in Europe. The term "financial safety system" is not unequivocal. In in this article, the term is related to banks, since banks play a predominant role in financing of the economy and conducting financial transactions. The size of banking sector, the value of which exceeds the produced GDP in many European countries, additionally raises the significance of this part of financial sector and of the economy.

It seems that "financial safety system" may be defined as legal regulations and institutions the target of which is to prevent banks from losing stability (especially from bankruptcy) and to secure

Streszczenie: Celem pracy jest zaprezentowanie zarysu rozwiązań mających na celu zmiany systemu bezpieczeństwa finansowego instytucji finansowych w Europie, wymuszonych kryzysem finansowym rozpoczętym pod koniec pierwszej dekady obecnego wieku. W pierwszej części pracy przedstawiono stan w okresie przed kryzysem w obszarze instytucji nadzorczych i regulacji ostrożnościowych w europejskim sektorze finansowym. Meritum pracy to charakterystyka nowych rozwiązań regulacyjnych i prawnych wdrożonych w ostatnich 5 latach dla poprawy bezpieczeństwa systemu finansowego na wspólnym rynku. W pracy wykorzystano przede wszystkim dokumenty zamieszczone na stronach internetowych instytucji europejskich oraz nadal nieliczną – z uwagi na krótki czas funkcjonowania nowych rozwiązań – literaturę przedmiotu. Niewątpliwie reforma systemu bezpieczeństwa jest ogromnym przedsięwzięciem, biorąc pod uwagę nowe regulacje oraz mnogość powołanych instytucji. O ile regulacje zaczęły już bezpośrednio oddziaływać na sektor finansowy, o tyle na ocenę efektywności działania instytucji jest jeszcze za wcześnie, z powodu ich krótkiego okresu działania.

Słowa kluczowe: System bezpieczeństwa, bezpieczeństwo finansowe, instytucje nadzorcze, kryzys finansowy, Unia Europejska

Wstęp

Niniejsze opracowanie traktuje o aktualnych – będących głównie pokłosiem ostatniego kryzysu finansowego - zmianach mających na celu usprawnienia systemu bezpieczeństwa finansowego banków w Europie. Pojęcie „systemu bezpieczeństwa finansowego” nie jest jednoznaczne. W niniejszym artykule odnośzone jest ono do banków, gdyż banki odgrywają dominującą rolę w finansowaniu gospodarki i dokonywaniu rozliczeń pieniężnych. Wielkość sektora bankowego, który w wielu krajach Europy przekracza wartość wytworzonego PKB, dodatkowo podnosi ważność tej części sektora finansowego i gospodarki.

Wydaje się, że „system bezpieczeństwa finansowego” można zdefiniować jako regulacje prawne oraz instytucje, których celem jest ochrona banków przed

Address for correspondence: mgr Tomasz Adamowicz, Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska, The Department of Economic Sciences and Engineering, The Chair of Economy and Management, ul. Sidorska 95/97, 21-500 Biała Podlaska, Poland, phone: +48 83 344-99-07, e-mail: tomasz.adamowicz@pswbp.pl

Full text PDF: www.ers.edu.pl; Open-access article.

Copyright © Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska, Sidorska 95/97, 21-500 Biała Podlaska;

Indexation: Index Copernicus Journal Master List ICV 2014: 70.81 (6.96); Polish Ministry of Science and Higher Education 2015: 8 points.

financial resources deposited in banks by the subjects (depositors).

As part of the above definition, elements of banks financial safety system are as follows:

1) Legal regulations, including:

- Prudential regulations which should make banks act cautiously in order to minimize the risk of bankruptcy;
- Safeguarding deposits, because losing financial resources by customers has negative effects on the society, undermines the trust towards all financial institutions and thus destabilizes the economy;
- Crisis management, regarding restructuring and ordered bank liquidation which aims at minimizing financial consequences and losing stability in case of bank's bankruptcy.

2) Institutions, involving:

- Governments of particular countries;
- Central banks;
- Institutions responsible for the supervision over a financial market,
- Institutions that guarantee withdrawal of financial resources deposited in banks.

The above institutions are a part of so-called financial safety net (Alińska 2015). In a narrow perspective, and in relation to banking system, the safety net encompasses only the first three institutions (Alińska 2015).

Financial safety system may be viewed at a local, European and global level. In scientific description, changes of this system within the European Union are being considered. Before the financial crisis, which occurred globally in the middle of 2007, global and European system solutions had been implemented on a smaller scale compared to the recently emerging picture.

Pre-crisis phase and indications of changes in financial security systems of banks in Europe caused by financial crisis

Pre-crisis phase

In the pre-crisis phase, before 2007, the financial safety system in Europe was, as follows:

In legal regulations-

Prudential regulations - local financial solutions were predominant, they were specific for each member state. They took the form of acts issued by supervising authorities on the basis of delegated legislation. The most important regulations were included in legal acts. The European level lacked regulations in the form of law applicable for all member states. There were legal acts in form of directives (http://ec.europa.eu/finance/bank/regcapital/index_en.htm), i.e.:

- 2000-2006 - "Banking Directive" (2000/12/EC) that merged seven previous banking directives

utrata stabilności (przede wszystkim upadłością) oraz ochrona środków finansowych podmiotów (deponentów) powierzających środki finansowe bankom.

W ramach powyższej definicji, elementami systemu bezpieczeństwa finansowego banków są:

1) Regulacje prawne, obejmujące:

- Regulacje ostrożnościowe, mające na celu skłonienie banków do działania w sposób ostrożny, w celu minimalizowania możliwości upadłości;
- Gwarantowanie depozytów, gdyż utrata środków finansowych przez klientów powoduje istotne negatywne skutki społeczne, podważa zaufanie do wszystkich instytucji finansowych i destabilizuje przez to gospodarkę;
- Zarządzanie kryzysowe dotyczące restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków, zmierzającą do minimalizacji skutków finansowych i utraty stabilności w sytuacji zaistnienia upadłości banku.

2) Instytucje, w ramach których działają:

- Rządy poszczególnych krajów;
- Banki centralne;
- Instytucje odpowiedzialne za nadzór nad rynkiem finansowym,
- Instytucje gwarantujące wypłatę zdeponowanych w bankach środków pieniężnych.

Wskazane wyżej instytucje wchodziły w skład tak zwanej sieci bezpieczeństwa finansowego (Alińska 2015). W wąskim ujęciu w odniesieniu do systemu bankowego, sieć bezpieczeństwa finansowego ogranicza się do pierwszych trzech instytucji (Alińska 2015).

System bezpieczeństwa finansowego może być rozpatrywany w ujęciu lokalnym, europejskim i globalnym. W opracowaniu rozważane są zmiany tego systemu w ramach Unii Europejskiej. Przed kryzysem mającym początek na świecie w połowie 2007 r., rozwiązania systemowe w skali światowej i europejskiej były zastosowane w o wiele mniejszym zakresie niż obraz wyłaniający się w ostatnich latach.

Faza przedkryzysowa i przesłanki zmian w systemie bezpieczeństwa finansowego banków w Europie w rezultacie kryzysu finansowego

Faza przedkryzysowa

W fazie przedkryzysowej – przed 2007 rokiem, obraz systemu bezpieczeństwa finansowego w Europie przedstawiał się następująco:

W obszarze regulacji prawnych -

Regulacje ostrożnościowe - funkcjonowały przede wszystkim rozwiązania lokalne, specyficzne dla poszczególnych krajów członkowskich. Przybierały one formę aktów prawnych wydawanych przez organy nadzorcze na podstawie delegacji ustawowych a najważniejsze regulacje były zawarte w ustawach. Na poziomie europejskim brak było regulacji w formie bezpośrednio obowiązującego prawa dla państw członkowskich. Funkcjonowały za to akty prawne w formie dyrektyw (http://ec.europa.eu/finance/bank/regcapital/index_en.htm), to jest:

into a single one, it served as a peculiar type of European "banking law";

- 1993-2006 - The Directive concerning capital adequacy CAD (93/6/EEC) that implemented resolutions of so-called I Basel Capital Accord introduced by Basel Committee on Banking Supervision;
- since 2006 - so-called CRD I Package consisting of Directive 2006/48/WE on the taking up and conducting the business of credit institutions, and Directive 2006/49/WE on the capital adequacy of investment firms and credit institutions that implements II Basel Capital Accord by Basel Committee on Banking Supervision (so-called Basel II);

Safeguarding deposits - local solutions, generally established at the level of legislative regulation, were predominant. There was a lack of solutions in the means of directly applicable community law, however in 1994 the Directive 94/19/EC on deposit guarantee schemes was adopted.

Crisis management - no legal acts at European level before 2008.

CRD I Package (changed by CRD II Package) had a prominent place in financial safety system among above mentioned regulations. Main task of this regulation was to make the overly-rigid system of the financial commitments of the bank and investment businesses, introduced by the Directive CAD of 1993, more flexible. This system, known as a standard method of capital requirements calculation, was uniformed, which means that one method, perceived as a conservative, used to establish the equity required to conduct a business, was applied by all subjects regardless of their size and complexity: small and simple, large and with advanced financial instruments. CRD I was a clear step towards liberalization of required equity because it enabled banks and businesses that presented a very high quality of risk management to use risk-sensitive Internal Ratings Based Approach (IRB) equity requirements calculation. Attaining an agreement on using IRB method was fortified by supervising authorities's allowances, however many western European banks became "IRB banks". It led to the reduction of required equity value which had an unfavorable impact on their "resistance" to the upcoming crisis. The reason of this situation is the axiom, which states that equity (financial resources invested by bank owners) is the primary bank stability protection against crisis situations.

In the pre-crisis phase, two phenomena attract attention simultaneously:

- absence of uniformed, directly applicable regulations in the European Union (e.g. ordinances) or lack of any regulation in a specific area, and
- significant differences in the approach towards prudential regulation of national supervising institutions.

Pre-crisis scheme of legal regulations in the

- lata 2000-2006 – „Dyrektywa Bankowa” (2000/12/EC), łącząca w jeden akt poprzednich siedem dyrektyw bankowych, stanowiąca swoisty rodzaj europejskiego „prawa bankowego”;
- lata 1993-2006 - Dyrektywa w sprawie adekwatności kapitałowej CAD (93/6/EEC), wdrażająca postanowienia tak zwanej I Bazylejskiej Umowy Kapitałowej Bazylejskiego Komitetu do spraw Nadzoru Bankowego;
- od 2006 roku – tak zwany Pakiet CRD I składający się z Dyrektywy 2006/48/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe i z Dyrektywy 2006/49/WE w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych, implementujący zapisy tak zwanej II Bazylejskiej Umowy Kapitałowej Bazylejskiego Komitetu do spraw Nadzoru Bankowego (tzw. Bazylea II);

Gwarantowanie depozytów – dominowały rozwiązania lokalne, generalnie ustanowione na poziomie ustawowym. Brak było rozwiązań w postaci prawa wspólnotowego obowiązujących bezpośrednio, uchwalono natomiast od 1994 roku Dyrektywę 94/19/EC w sprawie systemów gwarancji depozytów.

Zarządzanie kryzysowe – przed 2008 rokiem brak było aktów prawnych na poziomie europejskim.

Spośród powyższych regulacji, w systemie bezpieczeństwa finansowego naczelną rolę zajmował Pakiet CRD I (zmieniony Pakietem CRD II). Jego głównym założeniem było uelastycznienie sztywnego systemu obowiązkowego obciążenia kapitałowego banków i firm inwestycyjnych, wprowadzonego Dyrektywą CAD z 1993 roku. System ten, zwany metodą standardową kalkulacji wymogów kapitałowych, był jednolity, co oznacza stosowanie przez wszystkie podmioty, niezależnie czy małe i nieskomplikowane w swojej działalności, czy też duże i wykonujące bardzo zaawansowane instrumenty finansowe, jednej, ocenianej jako konserwatywna, metody ustalania kapitału własnego wymaganego do prowadzenia działalności. CRD I był wyraźnym krokiem w kierunku liberalizacji wymaganego poziomu kapitału własnego, gdyż umożliwiał bankom i firmom prezentującym bardzo wysoką jakość zarządzania ryzykiem, zastosowanie uwrażliwionej na ryzyko metody wewnętrznych ratingów (IRB) kalkulacji wymogów kapitałowych. Uzyskanie zgody na stosowanie metody IRB obwarowane było uzyskaniem zgody instytucji nadzorczych, jednak wiele banków krajów zachodnioeuropejskich stało się „bankami IRB”. Doprowadziło to z kolei do obniżenia wymaganego poziomu kapitału własnego, co nie było bez znaczenia dla obniżenia ich „odporności” na nadchodzące zjawiska kryzysowe. Powodem tego jest aksjomat uznający, że to kapitał własny (środki pieniężne wpłacone przez właścicieli banku) jest pierwszorzędnym zabezpieczeniem stabilności banku w sytuacjach kryzysowych.

Równolegle w fazie przedkryzysowej zwracają uwagę dwa zjawiska:

European Union was based mainly on the minimum harmonization approach. In this model, European institutions establish a minimum standard in the directive, whereas member states are allowed to apply a stricter standard¹. Implementation of directives meant that member states had to introduce its regulations into the domestic law by amendment, or by issuance of new legal acts. It created potential and real opportunities for rising discrepancies during law application at the local level caused by diverging interpretations, and by so-called specific options, which were allowed to be used. The transparency and uniformity were limited in the practical use of directives at the local level by necessity of transposition into national law and possibility of deviations. It appears that the possibility of keeping the diversity between member states, for instance in the area of directives' interpretation or a capital charge, and especially in prudential regulations, created a "climate" which favored loosening prudential requirements, significantly in the case of financial supervising authorities' liberal approach. A mixture of this situation and the financial crisis, and other premises contributed to the partial change of "leading" prudential regulation in 2013 - the forth version of CRD package. It changed the directive into the ordinance applied directly in member states with a limited possibility of interpretation and specific options.

In terms of institutions -

Central banks - at national level central banks functioned and do function as "lenders of last resort." At the European level, European Central Bank performed tasks related to monetary policy concerning a single currency but it did not perform any stabilizing or aiding duties.

Institutions that guarantee withdrawal of financial resources deposited in banks - like in case of central banks, at the national level, guarantee institutions were established. In case of central bank bankruptcy, or bankruptcy of any other subject covered by a guarantee, the withdrawal of deposits was assured. There was no one, common European mechanism that could guarantee withdrawal of deposits.

Supervising institutions - institutions that functioned and still do function at the local level as a supervising tool over the financial market. They are placed either in a part of a central bank, or as an individual institution separated from a central bank (for instance, functioning as a state service). At the European Union level, these were:

- Regulatory committees, and for the purposes of banks - the European Banking Committee (EBC)² - a so-called Level 2 of the Lamfalussy³ structure committee established in 2003

- brak jednolitych, stosowanych bezpośrednio regulacji w Unii Europejskiej (np. w formie rozporządzeń) lub brak jakichkolwiek regulacji w danym obszarze oraz
- istotne różnice w podejściu do regulacji ostrożnościowych krajowych instytucji nadzorczych.

Przedkryzysowy schemat regulacji prawnych w Unii Europejskiej opierał się głównie na zasadzie harmonizacji minimalnej. W modelu tym instytucje unijne ustanawiają w dyrektywie standard minimalny, przy jednoczesnej możliwości zastosowania przez państwa członkowskie ostrzejszego, dalej idącego standardu¹. Zastosowanie dyrektyw oznaczało, że kraje członkowskie musiały wprowadzić ich przepisy do prawa krajowego, poprzez zmianę istniejących lub wydanie nowych aktów prawnych. Stwarzało to potencjalne i realne możliwości powstawania rozbieżności w ich stosowaniu na poziomie lokalnym, poprzez rozbieżne interpretacje oraz dopuszczone do stosowania tak zwane opcje narodowe. Konieczność transpozycji do prawa krajowego i możliwość odstępstw ograniczały przejrzystość i jednolitość w praktycznym zastosowaniu dyrektyw na poziomie lokalnym. Wydaje się, że szczególnie w obszarze regulacji ostrożnościowych, możliwość utrzymania różnic między państwami członkowskimi - przykładowo w obszarze interpretacji dyrektyw, czy też obciążenia kapitałowego - stwarzało „klimat” sprzyjający rozluźnieniu wymogów ostrożnościowych, szczególnie przy liberalnym podejściu organów nadzoru finansowego. Połączenie tej sytuacji z kryzysem finansowym i innymi przesłankami przyczyniło się w 2013 roku do częściowej zmiany formy prawnej „flagowej” regulacji ostrożnościowej - czwartej już wersji Pakietu CRD - z dyrektywy na rozporządzenie, stosowane bezpośrednio w krajach członkowskich, z ograniczoną możliwością interpretacji i opcji narodowych.

W obszarze instytucji -

Banki centralne - na poziomie krajowym, banki centralne pełniły i pełnią klasyczną funkcję „pożyczkodawcy ostatniej szansy”. Na poziomie europejskim, Europejski Bank Centralny wykonywał zadania związane z polityką monetarną wobec wspólnej waluty, nie pełniąc zadań stabilizacyjnych lub pomocowych.

Institucje gwarantujące wypłatę zdeponowanych w bankach środków pieniężnych - podobnie jak w przypadku banków centralnych, na poziomie krajowym ustanowiono instytucje gwarantujące wypłatę depozytów w wypadku upadłości banku lub innego rodzaju podmiotu objętego systemem gwarantowania. Nie funkcjonował wspólny europejski mechanizm gwarantowania wypłaty depozytów.

Institucje nadzorcze - na poziomie lokalnym funkcjonowały i nadal funkcjonują instytucje nadzoru nad rynkiem finansowym, umiejscowione bądź

¹ Legal Opinion made by Robert Grzeszczak PhD, DSc, ProfTit. for the Polish Society of Anti-Discrimination Law, [http://www.ptpa.org.pl/public/files/Grzeszczak_opinia%20prawna%20dla%20PTPA%20\(1\).pdf](http://www.ptpa.org.pl/public/files/Grzeszczak_opinia%20prawna%20dla%20PTPA%20(1).pdf)

² Two other remaining regulatory committees are: European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPC), European Social Charter (ESC)

³ The EBC's task was to advise European Commission (EC) in the scope of policy regarding banking activity and in the formulation of EC and European Parliament legislative proposals. The legislative initiative belonged to EC with a predominant role of level 3 supervisory committees.

¹ Opinia Prawna sporządzona przez prof. dra hab. Roberta Grzeszczaka dla Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego, [http://www.ptpa.org.pl/public/files/Grzeszczak_opinia%20prawna%20dla%20PTPA%20\(1\).pdf](http://www.ptpa.org.pl/public/files/Grzeszczak_opinia%20prawna%20dla%20PTPA%20(1).pdf)

- Level 3 and 4, including member states' supervisory institutions, and among them, CEBS banks (Committee of European Banking Supervisors)
- CEBS was created by the European Commission in 2004 and has functioned since 2010. CEBS duties included:
- preparing legislative proposals and advising EC in the scope of banking and supervisory regulations,
- making the cooperation between supervisory institutions more efficient and exchanging the information about supervised subjects,
- issuing guidance, recommendations and standards in order to make the implementation of prudential regulations and convergence supervisory practices consistent (of a non-binding nature) (<http://www.eba.europa.eu/cebs-archive>).

The CEBS mainly consisted of supervisory authorities' representatives from member states. The CEBS was said to be a platform of coordinating the activities and of regulation between supervisory institutions from member states.

In practice, the CEBS activity was mostly advisory. Proposed legislative acts had to go through a long way of agreements made by market participants. These acts also must have been approved by EC. The Committee did not have the right to issue any binding acts as well as binding supervisory decisions regarding banks and investment businesses in member states. What is more, CEBS did not have any sources of financing which strongly limited the scope of duties it could perform and the response speed (The high-level group on financial supervision in the EU, chaired by Jaques de Larosiere, Report). These disadvantages of level 3 committees became especially explicit during financial crisis that began between 2007 and 2008.

Indications of changes in financial security systems of banks in Europe caused by financial crisis.

One of the causes of the financial crisis were inefficient regulations and weaknesses in supervising of financial institutions. It is noted that even though regulations in financial sector were not the most important cause of the financial crisis, they still neither prevented nor retained the development of the crisis after it had begun. Therefore, according to de Larosiere Report, an in-depth revision of regulating policy and regulation itself is needed.

The most basic and confirmed weaknesses in regulation area mainly included fundamental regulations defined in CRD I (Basel II) (The high-level group on financial supervision in the EU, chaired by Jaques de Larosiere, Report):

- the underestimation of some types of risk which resulted in:

jako część banku centralnego, bądź jako instytucja wyodrębniona z banku centralnego (działająca przykładowo jako urząd państwowy). Na poziomie Unii Europejskiej, funkcjonowały:

- Komitety regulacyjne, w tym dla banków Europejski Komitet Bankowy (EBC)² – ustanowiony w 2003 roku komitet tak zwanego Poziomu 2 Procedury Lamfaussy'ego³
- Komitety Poziomu 3 i 4, skupiające instytucje nadzorcze państw członkowskich, w tym dla banków CEBS (Komitet Europejskich Organów Nadzoru Bankowego)

CEBS został utworzony przez Komisję Europejską w 2004 roku i funkcjonował do 2010 roku. Do zadań CEBS należało:

- przygotowywanie projektów aktów prawnych i doradzanie KE w zakresie regulacji bankowych i nadzorczych,
- usprawnianie współpracy między instytucjami nadzorczymi oraz wymiana informacji o nadzorowanych podmiotach,
- wydawanie wytycznych, rekomendacji i standardów służące spójnej implementacji regulacji ostrożnościowych i konwergencji praktyk nadzorczych (o charakterze niewiążącym) (<http://www.eba.europa.eu/cebs-archive>).

W skład CEBS wchodził głównie przedstawiciele organów nadzoru z krajów członkowskich. CEBS stanowić miał platformę koordynacji działań i regulacji pomiędzy instytucjami nadzorczymi państw członkowskich.

Działalność CEBS miała w praktyce charakter przede wszystkim doradczy. Proponowane akty prawne musiały przejść długą drogę uzgodnień z uczestnikami rynku i być zaaprobowane na szczeblu KE. Komitet nie posiadał upoważnienia do wydawania jakichkolwiek wiążących aktów prawnych, jak i wiążących decyzji nadzorczych w stosunku do banków i firm inwestycyjnych w krajach członkowskich. Jednocześnie CEBS nie był wyposażony w odpowiednie źródła finansowania, co ograniczało poważnie zakres prac, które mógł podjąć oraz szybkość reakcji (The high-level group on financial supervision in the EU, chaired by Jaques de Larosiere, Report). Te wady komitetów 3 poziomu ujawniły się wyraźnie na tle światowego kryzysu finansowego, który rozpoczął się w latach 2007-2008.

² Dwa pozostałe komitety regulacyjne to: Europejski Komitet Ubezpieczeń i Emerytur Pracowniczych (EIOPC), Europejski Komitet Papierów Wartościowych (ESC)

³ Zadaniem EBC było doradzanie Komisji Europejskiej (KE) w zakresie polityki odnoszącej się do działalności bankowej oraz formułowanie propozycji aktów prawnych KE i Parlamentu Europejskiego. Inicjatywa legislacyjna należała do KE, przy decydującej roli komitetów nadzorczych poziomu 3.

⁴ Czterostopniowe ramy regulacyjne w celu zwiększenia elastyczności, skuteczności i przejrzystości procesu regulacyjnego dotyczące pierwotnie wspólnotowego prawa papierów wartościowych zostały zaproponowane w 2001 r. tzw. Raportie Lamfaussy'ego i są nazywane Procedurą Lamfaussy'ego (za: Olszak 2011).

⁴ The four-level regulatory frameworks that aimed at making the regulatory process for Community securities legislation more flexible, effective and transparent were proposed in so-called Lamfaussy Report of 2001. They are known as Lamfaussy Procedure (after: Olszak 2011).

- too low capital requirements, in relation to the risk;
- the overestimation of assets securitization as a factor that removed the risk from banks;
- not considering the liquidity risk in regulations;
- a too high degree of trust given to ratings issued by external ratings agencies while there was a negligence in own risk assessment by banks;
- using complex risk models permitted by regulations, whose results were accepted by banks managements indiscriminately while these models functioned properly only in "standard" conditions;
- a high pro-cyclicality rate of capital regulations - based on the presence of decreased level of capital requirements that secure the risk during normal period and the assumption that they should increase during market turmoil.

The report shall state that weakness of supervisory institutions was not the main cause of financial crisis. De Larosiere's report lists here (The high-level group on financial supervision in the EU, chaired by Jaques de Larosiere, Report):

- lack of a proper macro-prudential supervisory - financial supervisory was focused on particular subjects with a little concern about the system risks aspects;
- ineffective early warning mechanism;
- lack of competence, which is: serious misconducts and mistakes made while performing supervisory tasks by supervisory institutions (the case of Northern Rock supervised by British FSA, IKB, Fortis);
- insufficient cooperation between supervisory institutions, the lack of trust, reluctance in exchange of information;
- various (and often insufficient), supervisory institutions' rights in the range of recommendations and sanctions on supervised institutions in member states;
- 3 level committee's minor role and meaning in practice, which is visible as a lack of resources and possibilities of issuing binding decisions regarding supervised businesses.

The existence of these weaknesses, negligence or misconducts became a contribution to the formulation of reforms proposals and changes in the range of policies, regulations and supervisory conduct whose base was de Larosiere's Report.

Przestanki zmian w systemie bezpieczeństwa finansowego banków w Europie w rezultacie kryzysu finansowego

Jedną z przyczyn kryzysu były niewystarczające regulacje i słabości w nadzorze nad instytucjami finansowymi. Zwraca się uwagę, że chociaż nie one były najważniejszymi źródłami kryzysu, regulacje w sektorze finansowym nie zapobiegły oraz nie powstrzymały rozwoju kryzysu po jego rozpoczęciu. Dlatego też niezbędny w opinii Raportu de Larosiere'a jest dogłębny przegląd polityki regulacyjnej i regulacji.

Podstawowe stwierdzone słabości w sferze regulacyjnej obejmowały głównie fundamentalne regulacje zdefiniowane w przepisach CRD I (Bazylii II) (The high-level group on financial supervision in the EU, chaired by Jaques de Larosiere, Report):

- niedoszacowanie pewnych rodzajów ryzyka i wynikające stąd:
- zbyt niskie wymogi kapitałowe w odniesieniu do ponoszonego ryzyka;
- przecenienie roli sekurytyzacji aktywów jako czynnika zdejmującego ryzyko z banków;
- brak uwzględnienia ryzyka płynności w przepisach;
- zbyt duże zaufanie do ratingów nadawanych przez zewnętrzne agencje ratingowe, przy istniejących zaniedbaniach w zakresie wykonywania własnej oceny ryzyka przez banki;
- używanie przez banki skomplikowanych modeli ryzyka dopuszczonych przez regulacje, których rezultaty były bezkrytycznie przyjmowane przez kierownictwo banków, podczas gdy modele te funkcjonowały dobrze tylko w „normalnych” warunkach;
- wysoka procykliczność regulacji kapitałowych – polegająca na występowaniu zaniżonych wartości wymogów kapitałowych zabezpieczających ryzyko w okresie normalnym i założeniu ich wzrostu w czasie zaburzeń rynkowych.

Raport stwierdza, że słabość instytucji nadzorczych nie był główną przyczyną kryzysu finansowego. Raport de Larosiere'a wymienia tutaj (The high-level group on financial supervision in the EU, chaired by Jaques de Larosiere, Report):

- brak odpowiedniego nadzoru makroostrożnościowego – nadzór finansowy koncentrował się na poszczególnych podmiotach, przy niewielkim zainteresowaniu aspektami ryzyka systemowego;
- nieefektywny mechanizm wczesnego ostrzegania;
- problem braku kompetencji – polegający na popełnieniu poważnych zaniedbań i błędów w wykonywaniu czynności nadzorczych przez instytucje nadzorcze (przypadek Northern Rock nadzorowanego przez brytyjskie FSA, IKB, Fortis);
- niedostateczna współpraca między instytucjami nadzorczymi, brak zaufania, niechętna wymiana informacji;

- różne (i często za słabe), uprawnienia instytucji nadzorczych w zakresie zaleceń i sankcji wobec nadzorowanych instytucji w krajach członkowskich;
- mała w praktyce rola i znaczenie komitetów 3 poziomu, objawiająca się brakiem zasobów oraz możliwości wydawania mających moc prawną decyzji wobec nadzorowanych firm.

Istnienie powyższych słabości, zaniedbań, czy też nieprawidłowości stały się przyczynkiem opracowania propozycji reform i zmian z zakresie polityki, regulacji, oraz sprawowania nadzoru, których podstawą był Raport de Larossiere'a.

Regulatory changes

Prudential regulations

During a chronological analysis of prudential regulations changes caused by financial crisis since 2009, the following packages should be mentioned in the first line: CRD II, CRD III and CRD IV Package.

CRD IV Package was adopted in June 2013. The Package consist of two legal acts: UE Regulation 575/2013 on prudential requirements for credit institutions and investment businesses (called CRR) and the UE Directive 2013/36/UE on access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment businesses (called CRD IV). These acts were put into effect on 1st January 2014.

CRD IV Package poses a challenge for banks and investment businesses. It mainly applies to CRR that is a directly applicable legal act, which does not require an implementation via national provisions. What is more, principles of community law require that all national legal acts which are contrary to CRR must be adapted (changed or waived). The scope and depth of changes included in CRR in contrary to previous regulations cause result of new changes to be estimated as significant in lowering the risk in banks. The Ordinance and the Directive are a central element of prudential regulations' reform, so its key elements shall be presented below.

The solutions in CRD IV Package are based on a document, so-called, "Basel III" of 2011 prepared by The Basel Committee on Banking Supervision (A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems, BSBS June 2011, <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>). This document includes a set of reforms that aim at reinforcing global regulations on the field of financial capital and liquidity. Reforms' target was to strengthen the capability of banking sector to absorb financial and economic shocks.

Main solutions in Basel III encompass the following areas (Capital requirements – CRD IV/ CRR – Frequently Asked Questions, str. 3, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-690_en.htm?locale=en):

Zmiany regulacyjne

Regulacje ostrożnościowe

Analizując w porządku chronologicznym wdrożone w wyniku kryzysu finansowego zmiany w regulacjach ostrożnościowych od 2009 roku, należy przywołać w pierwszym rzędzie Pakiety CRD II, CRD III i CRD IV.

Pakiet CRD IV został uchwalony w czerwcu 2013 roku. Pakiet składa się z dwóch aktów prawnych: Regulacji UE nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanej CRR) oraz Dyrektywy UE 2013/36/UE w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (zwanej CRD IV). Akty te weszły życie z dniem 1 stycznia 2014 roku.

Pakiet CRD IV stanowi dla banków i firm inwestycyjnych duże wyzwanie. Dotyczy to przede wszystkim CRR, który jest aktem prawnym stosowanym bezpośrednio, to jest niewymagającym implementacji przy pomocy przepisów krajowych. Co więcej, zasady prawodawstwa wspólnotowego wymagają, żeby krajowe akty prawne sprzeczne z CRR zostały dostosowane (zmienione lub uchylone). Zakres i głębokość zmian zawartych w CRR w porównaniu z poprzednimi przepisami sprawiają, że skutki nowej regulacji oceniane są jako istotne dla obniżenia ryzyka w bankach. Rozporządzenie i Dyrektywa stanowią centralny element reformy regulacji ostrożnościowych, dlatego też jego kluczowe elementy zostaną zaprezentowane poniżej.

Rozwiązania zawarte w Pakiecie CRD IV bazują na opracowanym przez Komitet Bazylejski do spraw Nadzoru Bankowego w 2011 roku dokumencie zwanym „Bazylea III” (Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems, BSBS June 2011, <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>). Dokument ten zawiera zestaw reform mających na celu wzmocnienie światowych regulacji w obszarze kapitału i płynności. Celem reform było wzmocnienie zdolności sektora bankowego do absorpcji szoków finansowych i ekonomicznych.

Główne rozwiązania zawarte w Bazylei III obejmują następujące obszary (Capital requirements

- Own funds - the introduction of more conservative and precise criteria that must be met by instruments counted as own funds;
- Liquidity - a more intensified management of the cash flow and liquidity, so that there would be enough liquid assets stock during critical market conditions, for both short and long period of time.
- Leverage ratio - implementation of the next, after solvency ratio and core capital ratio, limitation of assets' growth, mainly of those under the risk in relation to banks own funds. The reason was the confirmed mistakes in the previous method of calculating risk weighted assets - in models and also in new products whose risk weight was not calculated precisely.
- Capital requirements for derivatives (credit risk of the counterparty) - enlargement and extension of capital charge which is a cause of observation of large exposure to the risk and losses resulted from derivative instruments. A new notion in this field is the regulation of the attitude towards so-called central counterparties (CCP) which are subjects that mediate the derivative transactions between banks;
- Capital buffers and increased capital adequacy - new prudential instruments that demand, from supervised subjects, the maintenance of increased own funds due to specific risk factors. The aim of buffers' introduction is the increase of capital adequacy, in other words, the coverage of risk with own funds. Basel III consists of the following buffers: capital conservation buffer, discretionary counter-cyclical buffer and buffer for systemically important global institutions.

It should be noted that an extended version of Basel III appeared in the CRD IV Package. This version covered areas which had not been covered in the previous document. This reason was a need of adjust to specificity of member state and the European union laws on the one hand and consideration of application not only on "internationally active banks" (like in case of Basel III) but on all banks (more than 8300) in Europe on the other hand. The reason of this extension was, on the one hand, the necessity to adjust it to the specific laws of the Member States and European law, on the other hand, consideration of its application not only to internationally active banks (like in case of Basel III), but to all banks (more than 8300) in Europe. The extended requirements included in the package CRD IV result also from the single passport principle, which means that entities authorised to conduct business activity on the basis of an authorization in one country may conduct the activity in other Member States without obtaining a licence in another country.

The elements included in CRD IV but not appearing in Basel III are presented below:

- Remuneration policy - changes concerned the indicator between fixed and variable

- CRD IV/CRR - Frequently Asked Questions, str. 3, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-690_en.htm?locale=en:

- Fundusze własne - wprowadzenie bardziej konserwatywnych i precyzyjnych kryteriów, które muszą spełniać instrumenty zaliczane do funduszy własnych;
- Płynność - wymaganie znacznie bardziej intensywnego zarządzania przepływami gotówkowymi i płynnością, aby posiadać w każdym momencie wystarczający zapas aktywów płynnych w sytuacji kryzysowych warunków rynkowych, zarówno w krótkim, jak i długim horyzoncie czasowym;
- Wskaźnik dźwigni - zastosowanie kolejnego - obok wskaźnika wypłacalności i wskaźnika kapitału podstawowego - ograniczenia wzrostu aktywów, przede wszystkim obciążonych ryzykiem, w odniesieniu do funduszy własnych banków. Powodem tego były stwierdzone błędy w dotychczasowym sposobie wyliczania aktywów ważonych ryzykiem, w modelach, a także nowych produktach, dla których wagi ryzyka nie były wyliczane precyzyjnie;
- Wymogi kapitałowe dla derywatów (ryzyko kredytowe kontrahenta) - zwiększenie i rozszerzenie zakresu obciążeń kapitałowych będące pochodną obserwacji dużych ekspozycji na ryzyko i strat wynikających z instrumentów pochodnych. Nowym zagadnieniem w tym obszarze było uregulowanie podejścia do tzw. kontrahentów centralnych (CCP), czyli podmiotów pośredniczących w transakcjach derywatami między bankami;
- Bufory kapitałowe i podwyższona adekwatność kapitałowa - nowe instrumenty ostrożnościowe, nakładające na nadzorowane podmioty obowiązek utrzymywania podwyższonych funduszy własnych z tytułu określonych czynników ryzyka. Celem wprowadzenia buforów jest podwyższenie adekwatności kapitałowej, czyli pokrycia ryzyka przez fundusze własne. W Basel III występują tu: bufor zabezpieczający, bufor antycykliczny i bufor dla istotnych systemowo instytucji globalnych.

Należy zaznaczyć, że w Pakiecie CRD IV znalazła się rozszerzona wersja Bazylei III, zawierająca obszary nie pokryte w tym ostatnim dokumencie. Powodem tego rozszerzenia była z jednej strony konieczność dopasowania do specyfiki prawa krajów członkowskich i prawa europejskiego, a z drugiej strony, uwzględnienie zastosowania w Europie nie tylko do „banków aktywnych międzynarodowo” (jak w przypadku Bazylei III), lecz do wszystkich banków (więcej niż 8300). Rozszerzone wymagania zawarte w pakiecie CRD IV wynikają także z zasady jednolitego paszportu, co oznacza, że podmioty autoryzowane do prowadzenia działalności na podstawie zezwolenia uzyskanego w jednym kraju mogą prowadzić działalność w innym kraju członkowskim bez ko-

components of remuneration. Since 2014, the variable component of remuneration should not exceed 100% of the fixed component for significant people influencing the level of risk. Only in exceptional situations, the component may rise to 200%;

- Improvement of corporate governance – CRD IV requires strengthening of the solutions in this field, including increasing the efficiency of the bank's board in risk management, growth of the importance of risk management function;
- Transparency/disclosure – manifested by the increase of obligations to disclose information on the risk, own funds, the financial result, taxes and subsidiaries;
- Capital buffers – the buffer for other systematically relevant institutions and the buffer of systemic risk.

Analyzing the structure of CRD IV Package, CRR (Regulation) includes detailed prescriptive regulations on own funds, liquidity, leverage ratio, the counterparty credit risk, large exposures and transparency/disclosure. The Directive (CRD IV) refers to areas where the degree of prescription is lower and connection with the national legislation is stronger. It applies mainly to all entitlements and responsibilities of local supervisory institutions, such as: licensing banking and investment activities, supervising, capital buffers, corporate governance, imposition of sanctions.

In Poland, according to current legal status (April 2015), CRR is a legal act directly applicable to banks and investment firms. Implementation of CRD IV would be mainly achieved by changing Banking law, which is still being discussed.

The Bank Resolution and Recovery Directive.

The Bank Resolution and Recovery Directive (Directive 2014/59/EU from 15th May 2014) was adopted in May 2014. The regulations entered into force at the beginning of 2015. Because of their legal form, they are subjected to national law implementation⁵.

The main goals of BRRD are:

- 1) protecting depositors' funds deposited to financial institutions by clear and unambiguous transfer of losses of failing financial institutions and other creditors, and
- 2) creating a single process of fast and safe for the system restructuring and failure of financial institutions

The main BRRD resolutions are (a single rulebook for the resolution of failing banks will apply in the EU as of 1 January 2015, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2862_en.htm?locale=en):

- Establishing corrective plans by troubled institutions,
- Empowering supervisory institutions to

nieczności uzyskania licencji w innym kraju. Poniżej przedstawiono zawarte w CRD IV elementy nie występujące w Bazylei III:

- Polityka wynagradzania – zmiany dotyczyły wskaźnika między zmiennymi i stałymi składnikami wynagrodzenia. Od 2014 roku, zmienny składnik wynagrodzenia nie może przekraczać 100% składnika stałego dla istotnych osób wpływających na poziom ryzyka. W wyjątkowych sytuacjach, wskaźnik ten może wzrosnąć do 200%;
- Usprawnienie ładu korporacyjnego – CRD IV wymaga wzmocnienia rozwiązań tym zakresie, w tym zwiększenia efektywności zarządu banku w obszarze zarządzania ryzykiem, wzrostu znaczenia funkcji zarządzania ryzykiem;
- Przejrzystość/ujawnienia – objawiająca się przez zwiększenie obowiązków ujawniania informacji o ryzyku, funduszach własnych, wyniku finansowym, podatkach i podmiotach zależnych;
- Bufory kapitałowe - bufor dla innych instytucji istotnych systemowo i bufor ryzyka systemowego.

Analizując strukturę Pakietu CRD IV, CRR (Rozporządzenie) zawiera szczegółowe oraz nakazowe przepisy dotyczące funduszy własnych, płynności, wskaźnika dźwigni, ryzyka kredytowego kontrahenta, dużych ekspozycji oraz przejrzystości/ujawnień. Dyrektywa (CRD IV) odnosi się zaś do obszarów, gdzie stopień nakazowości jest znacznie niższy a związek z krajową legislacją znacznie silniejszy. Dotyczy to przede wszystkim uprawnień i odpowiedzialności lokalnych instytucji nadzorczych, takich jak: licencjonowanie działalności bankowej i inwestycyjnej, sprawowanie nadzoru, bufory kapitałowe, ład korporacyjny, nakładanie sankcji.

W Polsce, zgodnie z obecnym stanem prawnym (kwiecień 2015 roku), CRR jest aktem prawnym obowiązującym bezpośrednio w całości wobec banków i firm inwestycyjnych. Implementacja CRD IV ma być dokonana w głównej mierze przez zmiany ustawy Prawo bankowe, które znajdują się nadal w fazie uzgodnień.

Dyrektywa w sprawie prowadzenia działań naprawczych, restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (BRRD)

Dyrektywa w sprawie naprawy i likwidacji instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (Dyrektywa 2014/59/EU z 15.05.2014 roku) została uchwalona w maju 2014 roku. Przepisy te weszły w życie od początku 2015 roku. Z racji formy prawnej, podlegają one implementacji do krajowego prawodawstwa⁵.

Autorom BRRD przyświecały dwa podstawowe cele:

- 1) ochrona środków pieniężnych deponentów złożonych w instytucjach finansowych przez wyraźne i jednoznaczne przeniesienie strat finansowych bankrutujących instytucji na właścicieli i innych wierzycieli oraz

⁵ In Poland BRRD implementation is delayed (as well as CRD IV and Community solutions on deposit guarantee). The draft law is being discussed.

⁵ W Polsce implementacja BRRD jest opóźniona (podobnie jak CRD IV i wspólnotowych rozwiązań w sprawie gwarantowania depozytów). Projekt stosownej ustawy znajduje się w fazie konsultacji.

intervene in banks' operating activities and imposing sanctions,

- Equipping supervisory institutions in tools restructuring failing banks, the aim of which is to allocate losses to the owners and borrowers first, and last to depositors,
- Defining cooperation principles of local and host supervisory institutions, from planning the liquidation process to its conducting, considering important role of EBA (European Banking Authority).

The requirement to establish national recovery and resolution financing mechanisms (mobilized by national authorities set up for this purpose) by the Member States is a significant element of BRRD. Concurrently, a single mechanism of this sort was established at EU level (SRM), together with European authority responsible for its management (SRB). Financing mechanisms provide creation of two types of funds: national fund in every Member State and single recovery and resolution fund at EU level (SRF). The characterization of SRB and SRM functioning is presented in Chapter 4.

The Deposit Guarantee Schemes Directive

The Deposit Guarantee Schemes Directive (Directive 2014/49/EU from 16th April 2014) (DGS) was adopted in April 2014. Because of the legal form, they are subjected to national law implementation.

The main DGS resolutions are (Deposit Guarantee Schemes – Frequently Asked Questions - http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-296_en.htm?locale=en):

- Confirmation of 100.000 euro guarantee deposit protection in case of bank bankruptcy (the requirement applies to the Member States only since 2011);
- Including all deposits of natural persons and businesses, excluding financial institutions and public sector (with exceptions, for example local governments);
- Gradual reduction of deposits payment period from 20 to 7 working days by 2024;
- Including in guaranteed amount accrued interest, no subtraction of the amount given to the depositors by failed banks from the amount of paid deposit
- Establishing the minimal fund for deposit payments in the amount of 0,8% of guaranteed deposits, paid by the banks collecting deposits, which should be reached in 10 years. Moreover, institutions guarantying payments may demand additional payments from the bank, if necessary.
- Institutions guarantying deposit in the Member State may lend money to each other.
- Burden for the banks generating higher risk by higher deposit insurance costs, than banks generating lower risk, mainly by depending the amount of contributions on risk-weighted assets.

2) stworzenie jednolitego procesu prowadzenia szybkiej i nie zagrażającego systemowi finansowemu restrukturyzacji i upadłości instytucji finansowych.

Główne postanowienia BRRD polegają na (A single rulebook for the resolution of failing banks will apply in the EU as of 1 January 2015, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2862_en.htm?locale=en):

- Wymaganiu opracowania planów naprawczych przez instytucje znajdujące się w złej sytuacji finansowej,
- Wyposażeniu instytucji nadzorczych w uprawnienia interwencji w działalność operacyjną banków i nakładania sankcji,
- Wyposażeniu instytucji nadzorczych w instrumenty restrukturyzacyjne stosowane przy upadłości banków, których celem jest alokowanie strat w pierwszej kolejności do właścicieli i kredytodawców, w ostatniej kolejności zaś do deponentów,
- Określenie zasad współpracy lokalnych i macierzystych instytucji nadzorczych, od planowania procesu likwidacji do jego prowadzenie, z uwzględnieniem dużej roli EBA (Europejskiego Urzędu ds. Nadzoru Bankowego).

Istotnym elementem BRRD jest wymóg ustanowienia przez państwa członkowskie krajowych mechanizmów finansowania restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (uruchamianych przez krajowe organy ustanowione w tym celu). Równolegle ustanowiono jednolity mechanizm tego rodzaju na poziomie UE (SRM), wraz z europejskim organem odpowiedzialnym za kierowanie tym mechanizmem (SRB). Mechanizmy finansowania przewidują utworzenie dwóch rodzajów funduszy: krajowych w każdym państwie członkowskim oraz jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji na poziomie europejskim (SRF). Charakterystykę funkcjonowania SRB i SRM przedstawiono w rozdziale numer 4.

Dyrektywa w sprawie systemów gwarancji depozytów

Dyrektywa w sprawie systemów gwarancji depozytów (Dyrektywa 2014/49/UE z 16.04.2014 r.) (DGS) została uchwalona w kwietniu 2014 roku. Z racji formy prawnej, podlegają one implementacji do krajowego prawodawstwa

Najważniejsze postanowienia DGS polegają na (Deposit Guarantee Schemes – Frequently Asked Questions - http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-296_en.htm?locale=en):

- Potwierdzeniu kwoty gwarantowania wypłaty depozytów w wysokości 100.000 euro w sytuacji bankructwa banku (wymóg obowiązujący kraje członkowskie dopiero od 2011 roku);
- Objęciu gwarantowaniem wszystkich depozytów osób fizycznych i przedsiębiorstw, z wyłączeniem instytucji finansowych i sektora publicznego (z dozwolonymi wyjątkami, np. samorządy);

Single Rulebook

Single Rulebook (SR) is a set of rules regulating EU financial sector. The aim of creating SR is to eliminate significant differences in regulations of banking and investment activities of the Member States which appear before the crisis. It is believed that those differences were one of the main causes of the crisis, because of lack of legal certainty, using differences of interpretation between different legislations by banks, distorting competition and functioning of the Single Market.

SR means using single set of definitions of the terms and parameters, the same risk measurement methodology (for example capital requirements) and the same interpretation of a given rule in the EU territory.

Single Rulebook consists of 5 components:

- 1) BRRD;
- 2) CRR;
- 3) CRD IV;
- 4) BTS and ITS (http://ec.europa.eu/finance/bank/regcapital/acts/index_en.htm) – technical standards established by EBA in the form of directly applicable in the Member States legal acts concerning individual aspects (articles) of BRRD, CRD IV Package and DGS. They are established by the European Commission in the form of regulations or decisions and published in the Official Journal of the EU. The goal of those standards is to harmonise the prudential regulation in the whole EU. Currently, as at April 2015 – 17 RTS and 13 ITS were established;
- 5) SR Q&A (<https://www.eba.europa.eu/single-rule-book-qa>) – tools including set of questions and answers considering BRRD, CRR, CRD IV, DGS, BTS/RTS, maintained on the EBA's website. Institutions, supervisory organs and other entities (also citizens) may ask questions about interpretation of legislative acts. The answers to those questions are developed by EBA in cooperation with the European Commission. They are not applicable law for institution, however, they are treated by EBA and local supervisory organs as "the best practice", which greatly increases their significance.

- Stopniowemu skróceniu okresu wypłaty depozytów z 20 dni roboczych do 7 dni roboczych w 2024 roku;
- Włączeniu do kwoty gwarantowanej naliczonych odsetek, nieodejmowaniu od kwoty wypłacanych depozytów kwoty udzielonych depozentom przez upadły bank kredytów;
- Ustanowieniu minimalnej kwoty funduszu na wypłatę depozytów w wysokości 0,8% kwoty gwarantowanych depozytów, płatnej przez banki gromadzące depozyty, która ma zostać osiągnięta w ciągu 10 lat. Dodatkowo instytucje gwarantujące wypłaty mogą zażądać od banków dodatkowych wpłat w razie potrzeby;
- Instytucje gwarantujące depozyty w krajach członkowskich mogą udzielać sobie nawzajem pożyczek;
- Obciążeniu banków generujących wyższe ryzyko większymi kosztami gwarantowania depozytów niż banków generujących niższe ryzyko, przede wszystkim uzależniając kwotę składki od kwoty aktywów ważonych ryzykiem.

Jednolity zbiór zasad (Single Rulebook)

Jednolity zbiór zasad (SR) jest terminem oznaczającym zestaw przepisów regulujących działalność sektora finansowego w Unii Europejskiej. Celem stworzenia SR jest wyeliminowanie występujących przed kryzysem istotnych różnic w regulacjach działalności bankowej i inwestycyjnej w krajach członkowskich. Uważa się, że różnice te były jedną z wyraźnych przyczyn kryzysu, przez brak pewności prawnej, wykorzystywanie przez banki różnic interpretacyjnych w różnych legislacjach, utrudnianie konkurencji i funkcjonowania jednolitego rynku europejskiego.

SR oznacza stosowanie jednolitych definicji pojęć i parametrów regulacyjnych, tych samych metod pomiaru ryzyka (np. wymogów kapitałowych) oraz tej samej interpretacji danego przepisu na terenie UE.

Jednolity zbiór zasad składa się z 5 składowych:

- 1) BRRD;
- 2) CRR;
- 3) CRD IV;
- 4) BTS i ITS (http://ec.europa.eu/finance/bank/regcapital/acts/index_en.htm) – standardy techniczne wydawane przez EBA, mające formę obowiązujących bezpośrednio w krajach członkowskich aktów prawnych dotyczących poszczególnych aspektów (artykułów) BRRD, Pakietu CRD IV i DGS. Są one wydawane przez Komisję Europejską w formie rozporządzeń lub decyzji i publikowane w dzienniku urzędowym UE. Standardy te mają na celu osiągnięcie harmonizacji regulacji ostrożnościowych w całej UE. Obecnie, według stanu na kwiecień 2015 roku – wydano 17 RTS oraz 13 ITS;
- 5) SR Q&A (<https://www.eba.europa.eu/single-rule-book-qa>) – narzędzie zawierające zestaw pytań i odpowiedzi dotyczących BRRD, CRR, CRD IV, DGS, BTS/RTS, utrzymywanych na

Institutional changes

Institutional change in architecture of European safety system introduced in response to economic crisis is the establishment of European System of Financial Supervision (ESFS), Single Resolution Mechanism (SRM), European Stability Mechanism (ESM) and Single Supervisory Mechanism (SSM).

ESFS

Among all institutional changes aiming to fix European financial security system, the most important seems to be reinforcement of supervision through establishing European System of Financial Supervision (ESFS). Relevant legal acts were introduced in the form of the directive at the end of 2010, while the whole system started in 2011.

ESFS rests on two pillars and four elements:

1) Micro-prudential Supervision and Regulation (ESA), consisting of three European Supervisory Authorities⁶ (created on the basis of three committees of the 3rd degree, described in 2.1):

- a. EBA- European Banking Authority
- b. ESMA- European Securities and Markets Authority
- c. EIOPA- European Insurance and Occupational Pensions Authority

2) Macro-prudential oversight – maintained by European Systemic Risk Board (ESRB)

The remaining two ESFS elements are:

3) The Joint Committee of the European Supervisory Authorities;

4) Supervisory institutions of individual states

Parallel to ESFS, the following institutions were established in Europe: Single Resolution Board (SRB), Single Supervisory Mechanism (SSM), European Stability Mechanism (ESM).

EBA

While discussing the above elements of ESFS, a key role in the banking area is played by EBA. The

⁶ European Supervisory Authorities were established by: Regulation No 1093/2010 from 24th November 2010 (establishing EBA), Regulation No 1095/2010 from 24th November 2010 (establishing ESMA) and Regulation No 1094/2010 from 24th November 2010 (establishing EIOPA) respectively.

stronie internetowej EBA. Instytucje, organy nadzoru i inne podmioty (także obywatele) mogą zadać pytanie dotyczące interpretacji przedmiotowych aktów prawnych. Odpowiedzi na pytania są opracowywane przez EBA we współpracy z Komisją Europejską. Nie są one obowiązującym prawem dla instytucji, jednakże są traktowane przez EBA i lokalne organy nadzoru jako „najlepsza praktyka”, co bardzo podnosi ich praktyczne znaczenie.

Zmiany instytucjonalne

Zmiany instytucjonalne w architekturze systemu bezpieczeństwa w Europie wprowadzone w odpowiedzi na kryzys finansowy to ustanowienie Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego (ESFS), Mechanizmu Restrukturyzacji i Likwidacji (SRM), Europejskiego Mechanizmu Stabilizacyjnego (ESM) i Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego (SSM).

ESFS

Wśród zmian instytucjonalnych mających na celu naprawę systemu bezpieczeństwa finansowego w Europie, najważniejsze wydaje się wzmocnienie nadzoru przez ustanowienie Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego (ESFS). Odpowiednie akty prawne zostały przyjęte w formie dyrektyw pod koniec 2010 roku, a cały system rozpoczął funkcjonowanie w 2011 roku.

ESFS opiera się na dwóch filarach i czterech elementach:

1) Europejskim Nadzorze Mikroostrożnościowym (ESA), składający się z trzech Europejskich Organów Nadzoru⁶ (utworzonych na bazie trzech komitetów 3 poziomu, opisanych w punkcie 2.1 opracowania), to znaczy:

- a. EBA – Europejski Urząd Nadzoru Bankowego;
- b. ESMA – Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych;
- c. EIOPA – Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych;

2) Nadzorze makroostrożnościowym, do którego sprawowania została powołana Europejska Rada do spraw Ryzyka Systemowego (ESRB).

Pozostałe dwa elementy ESFS to:

- 3) Wspólny Komitet Europejskich Organów Nadzoru;
- 4) Instytucje nadzorcze poszczególnych krajów.

Równolegle do ESFS ustanowiono w Europie następujące instytucje: Jednolitą Radę ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (SRB), Jednolity Mechanizm Nadzorczy (SSM) i Europejski Mechanizm Stabilizacyjny (ESM).

EBA

Omawiając powyższe elementy ESFS, w obszarze bankowości kluczową rolę odgrywa EBA. Najważniej-

⁶ Europejskie organy nadzoru zostały powołane na mocy odpowiednio: Rozporządzenia nr 1093/2010 z 24.11.2010 r. (powołujące EBA), Rozporządzenia nr 1095/2010 z 24.11.2010 r. (powołujące ESMA) i Rozporządzenia nr 1094/2010 z 24.11.2010 r. (powołującego EIOPA).

main task and mission of EBA is implementation of single and unified prudential rules, as well as bank supervision methodology in the EU. The most important 'product' of EBA is mentioned above Single Rulebook, which consisted of BTS and ITS documents (point 3.4) issued by the European Commission and documents in the form of guidelines for institutions, which have no binding legal value, but are treated as 'the best practice'. The other tasks of EBA are:

- Resolving conflicts between national supervisory institutions, when legislation requires their cooperation or joint decision,
- Examining correctness of applying prudential rules by national supervisory institutions,
- Deciding about supervisory and financial institutions in crisis situations,
- Advising the European Parliament, Council or Commission,
- Promoting transparency, clear rules and integrity on financial services market on the Single Market.

EBA also evaluates risk and risk-sensitivity of bank sector by publishing reports, as well as carrying out and analyzing pan-European stress tests.

EBA, together with other ESA, supports and monitors the activity of so called colleges of supervisors. Those colleges are permanently established structures, which supervise banking groups operating in many countries, with the leading role of the consolidating supervisor. The goal of the colleges is to coordinate information sharing between consolidating supervisors and hosts, to plan and coordinate supervisory activities performed on banking groups' level, including current supervision and dealing with crisis situations.

The most important EBA organ is the Board of Supervisors (<https://www.eba.europa.eu/about-us/organisation>), consisting of 28 representatives of EU's supervisory institutions and other institutions. Its task is to receive BTS, ITS, guidelines, opinions and reports. EBA's board is responsible for organ's current activities. The seat of EBA is London.

ESRB

European Systemic Risk Board is responsible for the macro-prudential oversight of the financial system of EU, in order to prevent or limit systemic risks to financial stability, which arises within the financial system. Systemic risk is defined as risk of financial system disruptions causing serious negative effects on the internal market and the real economy⁷. The regulation of ESRB emphasises its preventive role against systematic risk in Europe. For this purpose, the Board should also identify casual agents of the risk.

⁷ Article 2 of Regulation No 1092/2010

szym zadaniem i misją EBA jest wdrażanie w UE jednolitych i zunifikowanych zasad ostrożnościowych oraz sposobu wykonywania nadzoru nad bankami. Najważniejszym „produktem” EBA jest tu wspomniany wyżej Jednolity Zbiór Zasad (Single Rulebook), czyli wydawane przez Komisję Europejską dokumenty BTS, ITS (punkt 3.4) oraz dokumenty w formie wytycznych dla instytucji, które nie mają wiążącej mocy prawnej, lecz są traktowane jako „najlepsze praktyki”. Inne zadania wykonywane przez EBA to:

- Rozwiązywanie konfliktów między krajowymi instytucjami nadzorczymi, gdy przepisy wymagają współpracy między nimi lub wspólnych decyzji,
- Badanie prawidłowości stosowania regulacji ostrożnościowych przez krajowe instytucje nadzorcze,
- W sytuacjach kryzysowych, podejmowanie decyzji skierowanych wobec instytucji nadzorczych lub instytucji finansowych,
- Doradzanie Parlamentowi Europejskiemu, Radzie lub Komisji,
- Promowanie przejrzystości, jasnych zasad i uczciwości na rynku usług finansowych na wspólnym rynku.

EBA wykonuje także działania związane z oceną ryzyka i wrażliwości na ryzyko sektora bankowego, przez publikację raportów i prowadzenie i podsumowywanie paneuropejskich testów warunków skrajnych.

EBA wraz z pozostałymi ESA, aktywnie wspierają i monitorują działalność tak zwanych kolegiów nadzorczych. Kolegia te są ustanowionymi na stałe strukturami nadzorczymi wobec grup bankowych działających w wielu krajach, z wiodącą rolą nadzorca konsolidującego. Celem kolegiów jest koordynacja wymiany informacji między nadzorami konsolidującymi i goszczącymi, planowanie i koordynowanie czynności nadzorczych wykonywanych na poziomie grup bankowych, włączając w to bieżący nadzór i postępowanie w sytuacjach kryzysowych.

Najważniejszym organem EBA jest Rada Nadzorców (<https://www.eba.europa.eu/about-us/organisation>), składająca się z przedstawicieli 28 unijnych instytucji nadzorczych i innych instytucji. Jej zadaniem jest przyjmowanie BTS, ITS, wytycznych, opinii i raportów. Zarząd EBA odpowiada za bieżącą działalność organu. Siedzibą EBA jest Londyn.

ESRB

Europejska Rada do spraw Ryzyka Systemowego jest odpowiedzialna za prowadzenie nadzoru makroostrożnościowego systemu finansowego w UE, w celu zapobiegania i ograniczania ryzyka systemowego dla stabilności finansowej, pochodzącego z tegoż systemu finansowego. Ryzyko systemowe jest definiowane jako ryzyko zakłócenia działania systemu finansowego powodujące poważne negatywne skutki dla rynku wewnętrznego i gospodarki realnej⁷. Rozporządzenie ESRB podkreśla jej rolę zapobiegawczą wobec ryzyka systemowego w Europie,

⁷ Art. 2 Rozporządzenia nr 1092/2010

Exercising its tasks, the Board monitors and evaluates systematic risk and, when necessary, provides warnings and recommendations for corrective actions. Warnings and recommendations of ESRB do not have legal force of binding provisions, but the procedure called 'fulfill and explain' applies to them, same as to recommendations issued by national supervisory organs. Almost 'soft' form of the Board's instruments provide greater flexibility and range of formulating recommendations. Leading to practical implementation of the recommendations by the addressed institutions, ESRB relays mainly on its authority and reputation. The Board has so far established seven recommendations⁸.

A significant task that the Board have been exercising since 2014 is formulation of opinions and recommendations for the Member States in the field of applying new macro-prudential instruments defined by CRD IV Package – counter-cyclical buffers, system risk buffers including the possibility of imposing increased capital requirements. In the future the Board might establish micro-prudential buffers, larger than those set up by the Member States.

ESRB consists of representatives of central banks, supervisory institutions, ECB, the European Commission and ESA. The Board's management consists of 67 members – with and without the right to vote. The Board relays on analytical, financial and administrative support of European Central Bank.

The Joint Committee

The main goal of the Joint Committee is to provide intra-sectoral collaboration and coherent supervisory approach between the three ESA's organs. The Committee has no legal personality, therefore all decisions should be made by individual organs. That means that decisions are immediately accepted by Supervisory Boards of every ESA. The Committee consists of ESA's representatives and individual representatives of subcommittees. The Committee started its work in 2012.

Single Resolution Board (SRB)

SRB is the most important element of Single Resolution Mechanism (SRM). The main SRB task is to ensure an orderly resolution and restructuring of failing banks with the lowest possible costs for the taxpayer and real economy (<http://srb.europa.eu/>). The Board will develop a restructuring plans and apply them to failing banks or banks that are likely to fall. The Board will also manage the SRB's Fund – a Fund provided by banks for providing medium-term funding for restructuring of institutions. The Board has started to work from the beginning of 2015, developing banks restructuring plans, together with designated national organs of resolution and

a w tymże celu Rada powinna identyfikować czynniki sprawcze tego ryzyka.

Wykonując swoje zadania, Rada prowadzi monitoring i ocenę ryzyka systemowego, a także w razie potrzeby wydawanie ostrzeżeń i zaleceń w zakresie działań naprawczych. Ostrzeżenia i zalecenia ESRB nie mają mocy prawnie wiążących przepisów, lecz stosuje się do nich tak zwana procedura „spełnij lub wyjaśnij”, podobnie jak do rekomendacji wydawanych przez krajowe organy nadzorcze. „Miękką” prawnie formą instrumentów Rady zapewnia większą elastyczność i zakres formułowania zaleceń i rekomendacji. ESRB, dążąc do praktycznego wdrożenia zaleceń przez instytucje do których są one kierowane, opiera się przede wszystkim na swoim autorytecie i „renomie”. Do tej pory Rada opublikowała siedem rekomendacji⁸.

Istotnym zadaniem Rady wykonywanym od 2014 roku jest formułowanie opinii i zaleceń dla krajów członkowskich w obszarze zastosowania nowych instrumentów makroostrożnościowych zdefiniowanych w Pakiecie CRD IV – buforów antycyklicznych, buforów ryzyka systemowego, łącznie z możliwością nakładania zwiększonych wymogów kapitałowych. W przyszłości przewidywane jest możliwość ustanawiania przez Radę większych buforów makroostrożnościowych niż te ustanawiane przez kraje członkowskie.

ESRB składa się z przedstawicieli banków centralnych, instytucji nadzorczych, ECB, KE i ESA. Zarząd Rady składa się z 67 członków – z prawami głosu i bez prawa głosu. Rada opiera się na wsparciu analitycznym, finansowym i administracyjnym Europejskiego Banku Centralnego.

Wspólny Komitet Europejskich Organów Nadzoru

Najważniejszym celem Wspólnego Komitetu jest zapewnienie międzysektorowej współpracy i spójnego podejścia nadzorczego pomiędzy trzema organami ESA. Komitet nie ma osobowości prawnej i dlatego też wszystkie jego decyzje powinny być podjęte przez poszczególne organy, co oznacza równoległą ich akceptację przez Rady Nadzorców wszystkich ESA. Komitet składa się z przewodniczących ESA i poszczególnych przewodniczących podkomitetów. Komitet rozpoczął pracę w 2012 roku.

Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (SRB)

SRB jest najważniejszym elementem Jednolitego Mechanizmu Restrukturyzacji i Likwidacji (SRM). Celem SRB jest prowadzenie uporządkowanej i restrukturyzacji i likwidacji upadających banków, przy ponoszeniu jak najniższych kosztów dla podatników i realnej ekonomii (<http://srb.europa.eu/>). Rada będzie opracowywała plany restrukturyzacji i je wykonywała w stosunku do upadających banków lub takich które prawdopodobnie upadną. Równolegle Rada będzie zarządzała Funduszem Jednolitej Restrukturyzacji

⁸ Report from the Commission to the Parliament and the Council on the mission and organisation of the ESRB, 08.08.2014 COM(2014) 508 final, str. 4, http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/governance/pdf/2014-08-08_esrb_review_en.pdf

⁸ Report from the Commission to the Parliament and the Council on the mission and organisation of the ESRB, 08.08.2014 COM(2014) 508 final, str. 4, http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/governance/pdf/2014-08-08_esrb_review_en.pdf

restructuring. The Board might become fully operational from the beginning of 2016, with the implementation and ratification of financial transfer agreements and participation in the Fund by the Member States.

European Stability Mechanism (ESM)

ESM is an intergovernmental EU organization, which task is to prevent financial crisis by providing financial help (<http://www.esm.europa.eu/press/index.htm>). ESM issues debt instruments for financing loans and other forms of financial help for euro-zone countries. ESM was created in 2012. The Mechanism has a capital of 80 billion euro, paid by the Member States and 620 billion euro of authorized capital (collected when necessary). The Mechanism may grant credit to troubled countries, buy government bonds on the primary and secondary market, provide credit lines to preserve governments' financial stability and grant credit to governments for recapitalization of troubled financial institutions. So far, the Mechanism has provided financial help to Spain for recapitalization of the financial sector and for Cyprus in order to implement macroeconomic adjustment program. The predecessor of ESM was European Financial Stability Fund (EFSF), which provided significant support for Greece.

Single Supervisory Mechanism

Single Supervisory Mechanism provides central prudential supervision of euro-zone financial institutions. It eventually includes 6.000 banks and investment firms. The Member States which did not adopt the common currency may voluntarily join SSM. SSM is exercised by the European Central Bank. SSM directly supervises the largest banks – those whose balance sheet total exceeds 30 billion euro or exceeds 20% of the countries' GDP. The other national banks are still supervised by national supervisory institutions. At least 3 banks in every country are supervised by EBC. EBC is empowered to interfere in national supervisory activities and to give commands to local supervisors in justified cases. SSM was established in October 2013 under Regulation No 1024/2013⁹. ECB started its operating activities in the field of SSM in November 2014.

i Uporządkowanej Likwidacji – środkami pieniężnymi zapewnionymi przez banki, dla zapewnienia średnio-terminowego finansowania restrukturyzowanych instytucji. Rada rozpoczęła działalność od początku 2015 roku, opracowując plany restrukturyzacji banków, we współpracy z wyznaczonymi krajowymi organami restrukturyzacji i likwidacji. Przewiduje się, że Rada osiągnie pełną zdolność operacyjną od początku 2016 roku, wraz z wejściem w życie i ratyfikacją przez kraje członkowskie międzyrządowych porozumień o transferze środków i uczestnictwie we wspomnianym Funduszu.

Europejski Mechanizm Stabilizacyjny (ESM)

ESM jest międzyrządową organizacją UE, której zadaniem jest przeciwdziałanie kryzysowi finansowemu przez udzielanie pomocy finansowej (<http://www.esm.europa.eu/press/index.htm>). ESM emituje instrumenty dłużne dla finansowania pożyczek i innych form pomocy finansowej krajów strefy euro. ESM został utworzony w 2012 roku. Mechanizm dysponuje kapitałem w wysokości 80 mld euro, wpłaconym przez kraje członkowskie oraz 620 mld euro autoryzowanego kapitału (zbieranego w razie potrzeby). Mechanizm może udzielać kredytów krajom w trudnej sytuacji finansowej, skupować obligacje rządowe na rynku pierwotnym i wtórnym, udostępniać linie kredytowe dla zachowania stabilności finansowej rządów i udzielać kredytów rządowi na rekaptalizację zagrożonych instytucji finansowych. Do tej pory Mechanizm zapewnił pomoc finansową Hiszpanii na rekaptalizację sektora finansowego oraz dla Cypru w celu wdrożenia makroekonomicznego programu dostosowawczego. Poprzednikiem ESM był Instrument Europejskiej Stabilności Finansowej, (EFSF), który udzielił znaczącej pomocy finansowej Grecji.

Jednolity Mechanizm Nadzorczy (SSM)

Jednolity mechanizm nadzorczy to instytucja centralnego nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami finansowymi strefy euro. Obejmuje on docelowo ponad 6.000 banków i firm inwestycyjnych. Kraje UE które nie przyjęły wspólnej waluty, mogą dobrowolnie przystąpić do SSM. SSM jest wykonywany przez Europejski Bank Centralny. SSM nadzoru bezpośrednio największe banki – te których suma bilansowa przekracza 30 mld euro, lub przekracza 20% PKB danego kraju. Pozostałe banki krajowe objęte są nadal nadzorem krajowych instytucji nadzorczych. W każdym kraju EBC nadzoruje co najmniej 3 banki. EBC jest uprawniony do ingerencji w działania krajowego nadzoru i wydawanie poleceń / decyzji lokalnym nadzorcom w uzasadnionych przypadkach. SSM został ustanowiony w październiku 2013 r. na mocy Rozporządzenia nr 1024/2013⁹. ECB rozpoczął działalność operacyjną w zakresie SSM w listopadzie 2014 roku.

⁹ European banking supervision taking shape – EBA and its changing context, European Court of Auditors, July 2014, http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_05/SR14_05_EN.pdf

⁹ European banking supervision taking shape – EBA and its changing context, European Court of Auditors, lipiec 2014, http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_05/SR14_05_EN.pdf

Conclusion

It is too early to comprehensively assess the results of new solutions aiming to improve financial security of EU. Changes, both in the regulatory and institutional field, were deep, even radical. It is visible especially in the number of newly established institutions and their wide range of responsibilities.

It seems that the financial supervision system functioning from 2011 does its job very well. The Report¹⁰ from the European Commission about the evaluation of ESA and ESFS functioning shows that ESA activities in the field of Single Rulebook creation largely contributed to improvement of regular harmonization, consistency and mutual understanding between supervisory institutions. In relatively short period of time a large number of new, high quality regulations have started to apply in the EU. Regarding effectiveness and efficiency of new institutions, it is too soon to attempt the evaluation. This is due to the short period of effective functioning, which will take place after organization and preparation.

Many from the described actions deal with establishment of so called "banking union" – system of solutions aiming to integrate the EU services market as completely as possible. The Union consists of: SSM, joint rules of crisis management (SRM together with SRB), deposit protection and the Single Rulebook. Each of these components has already been operating, with a clear weak spot which is pan-European deposit guarantee scheme. The agreement on the common deposit guarantee scheme establishment was not reached, which is mainly due to political reasons.

Zakończenie

Jest jeszcze za wcześnie dla dokonania kompleksowej oceny rezultatów funkcjonowania nowych rozwiązań mających na celu poprawę bezpieczeństwa finansowego w Unii Europejskiej. Zmiany zarówno w sferze regulacyjnej, jak w instytucjonalnej były głębokie, o ile nie rewolucyjne. Szczególnie jest to widoczne w ilości nowo utworzonych instytucji i dużym zakresie obowiązków, które wykonują.

Wydaje się, że funkcjonujący od 2011 roku instytucjonalny system nadzoru finansowego wykonuje dobrze swoją rolę. W raporcie Komisji Europejskiej¹⁰ dotyczącym oceny funkcjonowania ESA i ESFS stwierdzono, że prace podejmowane przez ESA w zakresie budowy Single Rulebook przyczyniły się istotnie do pogłębienia regulacyjnej harmonizacji i spójności i zwiększyły wzajemne zrozumienie między instytucjami nadzorczymi. W relatywnie krótkim czasie na terenie UE zaczęła obowiązywać duża ilość nowych, charakteryzujących się wysoką jakością przepisów. Jeżeli chodzi o efektywność i skuteczność nowych instytucji, próba dokonania oceny jest przedwczesna. Wynika to z krótkiego okresu efektywnego funkcjonowania, który nastąpił po fazie organizacyjno-przygotowawczej.

Wiele z opisanych działań służy utworzeniu tak zwanej „Unii bankowej” – systemowi rozwiązań mających na celu możliwie pełne zintegrowanie unijnego rynku usług finansowych. Unia składa się z następujących komponentów: SSM, zintegrowane zasady zarządzania kryzysowego (SRM wraz z SRB), ochrona depozytów oraz Single Rulebook. Każdy z tych komponentów działa już w praktyce, z wyraźnie widocznym słabym punktem, jakim jest paneuropejski system gwarantowania depozytów. Do tej pory nie udało się dojść do porozumienia odnośnie utworzenia wspólnotowego systemu gwarantowania depozytów, co wynika przede wszystkim z przyczyn politycznych.

References/Literatura:

1. *A single rulebook for the resolution of failing banks will apply in the EU as of 1 January 2015*, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2862_en.htm?locale=en (data dostępu: 02.04.2015).
2. Alińska A. (2015), *Sieć bezpieczeństwa finansowego jako element stabilności funkcjonowania sektora bankowego*. <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KES/kwartalnik/archiwum/Documents/AAlinska8.pdf>, str. 91 (data dostępu: 16.03.2015).
3. *Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems, BSBS June 2011*, <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf> (data dostępu: 30.03.2015).
4. *Capital requirements – CRD IV/CRR – Frequently Asked Questions*, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-690_en.htm?locale=en (data dostępu: 30.03.2015).
5. *Deposit Guarantee Schemes – Frequently Asked Questions* - http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-296_en.htm?locale=en (data dostępu: 07.04.2015).
6. *European banking supervision taking shape – EBA and its changing context, European Court of Auditors*, lipiec 2014, http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_05/SR14_05_EN.pdf (data dostępu: 24.04.2015).
7. http://ec.europa.eu/finance/bank/regcapital/index_en.htm (data dostępu: 16.03.2015).

¹⁰ Report from the Commission to the Parliament and the Council on the operation of the ESAs and ESFS, Brussels, 08.08.2014 COM(2014) 509 final, page 5, http://ec.europa.eu/finance/general-policy/docs/committees/140808-esfs-review_en.pdf

¹⁰ Report from the Commission to the Parliament and the Council on the operation of the ESAs and ESFS, Brussels, 08.08.2014 COM(2014) 509 final, str. 5, http://ec.europa.eu/finance/general-policy/docs/committees/140808-esfs-review_en.pdf

8. <http://www.eba.europa.eu/cebs-archive> (data dostępu: 10.04.2015).
9. http://ec.europa.eu/finance/bank/regcapital/acts/index_en.htm (data dostępu: 08.04.2015).
10. <https://www.eba.europa.eu/single-rule-book-qa> (data dostępu: 08.04.2015).
11. <https://www.eba.europa.eu/about-us/organisation> (data dostępu: 10.04.2015).
12. <http://srb.europa.eu/> (data dostępu: 14.04.2015).
13. <http://www.esm.europa.eu/press/index.htm> (data dostępu: 14.04.2015).
14. Olszak A. (2011), *Bankowe normy ostrożnościowe*. Temida 2, Białystok.
15. *Opinia Prawna sporządzona przez prof. dra hab. Roberta Grzeszczaka dla Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego*, [http://www.ptpa.org.pl/public/files/Grzeszczak_opinia%20prawna%20dla%20PTPA%20\(1\).pdf](http://www.ptpa.org.pl/public/files/Grzeszczak_opinia%20prawna%20dla%20PTPA%20(1).pdf) (data dostępu: 16.03.2015).
16. *Report from the Commission to the Parliament and the Council on the operation of the ESAs and ESFS, Brussels, 08.08.2014 COM(2014) 509 final*, str. 5, http://ec.europa.eu/finance/general-policy/docs/committees/140808-esfs-review_en.pdf (data dostępu: 24.04.2015).
17. *Report from the Commission to the Parliament and the Council on the mission and organisation of the ESRB, 08.08.2014 COM(2014) 508 final*, http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/governance/pdf/2014-08-08_esrb_review_en.pdf (data dostępu: 12.04.2015).
18. *The high-level group on financial supervision in the EU, chaired by Jaques de Larosiere, Report, 25.02.2009*, s. 41, http://ec.europa.eu/finance/general-policy/docs/de_larosiere_report_en.pdf (data dostępu: 20.03.2015).

Submitted/ Zgłoszony: May/ maj 2015

Accepted/ Zaakceptowany: July/ lipiec 2015